

PROCEDURA DE RESTRUCTURARE A ÎNTREPRINDERII INSOLVABILE

Nicolae CRAIU
Curtea Supremă de Justiție
Olga FIODOROV
Universitatea de Stat din Moldova

Realitatea economică modernă arată că societățile comerciale pot întâmpina dificultăți, în acest sens, legiuitorul instituie instituția insolvenței menită să înlăture din circuitul economic actorii ineficienți, iar pe cei care întâmpină dificultăți temporare îi ajută să-și revigoreze activitatea. Astfel în scopul creării remediilor privind reabilitarea situației economice a agenților economici este legiferată instituția restructurării. Aceasta se caracterizează prin determinarea unui șir de acțiuni concrete cuprinse într-un plan desfășurat acceptat de adunarea creditorilor, ulterior confirmat de instanța de judecată în condițiile în care realitatea socială demonstrează lichidarea averii debitorului. Înlăturarea acestuia din viața economică activă a fost văzută ca măsuri necesare, dar extreme, este mai avantajos pentru fiecare din părțile interesate ca debitorul falit să existe și ca agent economic, și ca subiect de drept, deoarece creditorii au mai mari șanse de a-și recupera creanțele în situația în care debitorul există și produce venituri. Restructurarea societății comerciale este o soluție modernă pentru anticiparea falimentului, fiind o trăsătură distinctivă a societăților în peisajul european.

Cuvinte-cheie: insolvență; debitor; procedura de restructurare; reorganizare; proces; cadrul legal.

PROCEDURE FOR THE RESTRUCTURING OF INSOLVENTIAL UNDERTAKINGS

Modern economic reality shows that companies can face difficulties, in this respect the legislator establishes the insolvency institution meant to remove the inefficient actors from the economic circuit, and those who experience temporary difficulties help them to revive their activity. Thus, in order to create remedies for the rehabilitation of the economic situation of economic agents, the institution of restructuring, which is characterized by the determination of a series of concrete actions included in an action plan accepted by the creditors' meeting, latter confirmed by the court, in the conditions in which the social reality demonstrates that the liquidation of the debtor's property, its removal from the active economic life was seen as necessary but extreme measures, it is more advantageous for each of the interested parties that the bankrupt debtor exists both as an economic agent and as a subject of law because the creditors have a better chance of to make claims in the situation where the debtor exists and generates income. Restructuring procedure is a modern solution for anticipating bankruptcy, being a distinctive feature of societies in the European area.

Keywords: insolvency; debtor; the restructuring procedure; reorganization; trial; the legal framework.

Printre cele mai importante instrumente juridice care reglementează relațiile patrimoniale și asigură stabilitate circuitului civil, alături de instituțiile dreptului de proprietate, actului juridic, obligațiilor civile, persoanei juridice etc., este și instituția insolvenței.

Fiind un atribut indispensabil economiei libere, această instituție este calificată ca sanitar al economiei, ori scopul major al ei este de a înlătura din circuitul economic actorii (întreprinzătorii) ineficienți, iar pe cei care întâmpină dificultăți temporare îi ajută să-și revigoreze activitatea. Independent de termenii folosiți (insolvență, insolvență, faliment, bancrută) instituția insolvenței este un concept juridic aproape universal și își găsește locul firesc în sistemul de drept al statelor cu economii libere.

Multitudinea, diversitatea și complexitatea raporturilor economice pe care le reglementează, plasează insolvența în categoria celor mai dinamice instituții juridice, impunând elaborarea unor acte internaționale, precum și solicitând legiuitorilor din diferite

state eforturi de a interveni cu modificări frecvente pentru a preciza unele aspecte sau pentru a acoperi lacunele pe care le descoperă, de regulă, datornicii [1, p. 2].

Subsecvent menționăm că investigarea unui fenomen este de neconceput, fără a percepe esența și trăsăturile acestuia. În atare context, considerăm necesară determinarea și constatarea conținutului termenilor utilizați atât la nivel doctrinar, cât și la nivel legislativ vizavi de instituția insolvenței.

Multitudinea de noțiuni, cum ar fi: „insolvența”, „insolvență”, „bancrută”, faliment” etc., nu oferă claritate nici destinatarului normelor juridice, dar nici celor interesați în materie. DEX-ul definește insolvență prin „situație în care se află un debitor ale cărui bunuri sunt de o valoare mai mică decât totalitatea obligațiilor care ar urma să fie satisfăcute cu acele bunuri” [2, p. 893].

Legiuitorul autohton definește noțiunea de „insolvență” în art. 2 din Legea insolvenței nr. 149 din 29.06.2012 ca fiind situație financiară a debitoru-

lui caracterizată prin incapacitatea de a-și onora obligațiile de plată, constatată prin act judecătoresc de dispoziție [3].

În România vizavi de terminologie, lucrurile stau altfel. Termenului de „insolvabilitate” din legislația RM îi este corespondent termenul de „insolvență”. Potrivit art.29 al Legii nr. 85 din 25 iunie 2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, aceasta definește insolvența, drept acea stare a patrimoniului debitorului care se caracterizează prin insuficiența fondurilor bănești disponibile pentru plata datoriilor certe, lichide și exigibile, astfel: a) insolvența debitorului se prezumă atunci când acesta, după 60 de zile de la scadență, nu a plătit datoria sa față de creditor; prezumția este relativă; b) insolvența este iminentă atunci când se dovedește că debitorul nu va putea plăti la scadență datoriile exigibile angajate, cu fondurile bănești disponibile la data scadenței [4].

Mai mult ca atât, în doctrina română se face distincție între termenul de „insolvabilitate” și „insolvență”, având un conținut semantic distinct. În acest sens, Nicoleta Țândăreanu, indică faptul că insolvabilitatea este o stare a patrimoniului în care pasivul întrece activul, iar insolvența implică starea de dezechilibru financiar bazată pe lipsa de lichidități, pe lipsa de credit a comerciantului [5, p.32]. În ceea ce privește noțiunea de insolvență în dreptul comunitar, autorul Dana Daniela Moțiu remarcă că statele membre ale UE utilizează conceptul de „insolvabilitate” în locul celui de „insolvență”, fără a pune totuși semnul egalității între acestea, semnificația fiecărui termen reieșind din context [6, p. 62].

Nu există un cod universal al insolvabilității, o lege unică aplicabilă la nivel mondial. Prevederile legislațiilor naționale privind insolvabilitatea sunt încă în mare parte adaptate specificităților fiecărei țări. Există totuși principii de bază, prezente majoritatea legislațiilor privind procedura de insolvență, care pleacă de la logica, scopurile de bază ale falimentului. În plus, există și o serie de bune practici în domeniu, care sunt acceptate pentru rolul lor de a facilita îndeplinirea scopurilor procedurii de insolvabilitate.

În ultimii ani, legislațiile în domeniul insolvenței la nivel internațional au fost reînnoite constant, modificările fiind date de doi vectori importanți: presiunea de armonizare legislativă și adaptarea la specificul național. Tendința de armonizare a domeniului insolvenței este rezultatul atât al cooperării instituționale la nivel internațional sau regional, cât și a presiunilor informale de conformare din partea altor state partener. O serie de instituții internaționale (FMI, Banca Mondială, UNCITRAL, Comisia Europeană etc.) au definit în ultimii ani recomandări, convenții, mecanisme de consultare sau alte aranjamente de cooperare pentru a se stabili practici comune în procedura insolvabilității. Aceste mecanisme instituționale au

vizat direct domeniul insolvabilității, dar și indirect, prin reglementări sau acorduri conexe, în domenii cum ar fi politica de concurență. Domeniul în care s-a reușit un exercițiu avansat de armonizare, a fost cel al cooperării transfrontaliere pe probleme de insolvență. În acest caz, atât la nivelul Uniunii Europene, cât și la nivel internațional, au existat reglementări, obligatorii și, respectiv, voluntare, care au întărit platforma de cooperare internațională privind insolvabilitatea.

Astfel, este important să menționăm că instituția insolvabilității a fost și este obiect de reglementare a unor acte internaționale, cum ar fi: Convenția de la Istanbul cu privire la unele aspecte internaționale ale falimentului din 1990; Convenția de la Bruxelles din 23 noiembrie 1995 privind procedurile de insolvență; Legea – model referitoare la insolvență transfrontalieră adoptată în anul 1997 de Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul comerțului internațional (UNCITRAL); Regulamentul Consiliului nr. 1346/2000 din 29 mai 2000 privind procedurile de insolvență etc.

Pornind de la cadrul normativ internațional, coroborat cu cadrul normativ național, desprindem că procedurile de insolvență diferă în funcție de obiective:

- Dacă societatea comercială poate fi salvată sau activitatea economică este viabilă – datoriile acesteia pot fi restructurate. Această procedură are drept obiectiv protejarea societății comerciale, adică a activității economice, păstrarea locurilor de muncă și desigur achitarea contribuțiilor în buget.

- În cazul în care activitatea economică nu poate fi salvată, societatea comercială trebuie lichidată („dă faliment”).

În prezentul articol, urmează să cercetăm procedura de restructurare a întreprinderii în contextul coroborării reglementărilor naționale cu cele internaționale. Astfel în legislația italiană [7] sunt reglementate proceduri judiciare prin care debitorul încearcă să evite insolvența, denumite proceduri prealabile extraordinare. Procedurile extraordinare, cu caracter judiciar, comportă două etape. Prima etapă care este obligatorie, implică recunoașterea stării de insolvență de către instanța competentă. Urmează apoi o perioadă de observație de maxim două luni în care instanța va decide, dacă se justifică deschiderea procedurii de administrare extraordinară, care va conduce la reorganizare, sau dacă nu se justifică și în acest din urmă caz, intervine falimentul.

Noțiunea și clasificarea procedurii de restructurare. Remarcăm faptul că instituția restructurării este definită în mod diferit în legislația diferitelor state, astfel legiuitorul prin prisma prevederilor art. 2 din Legea insolvabilității nr.149/2012 din 29.06.2012 definește noțiunea de „restructurare” ca fiind un proces de realizare a unui set de măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice, orientate spre

remedierea financiară și economică a întreprinderii pe bază de capitalizare, de reorganizare, de schimbare a structurii activelor și de modificare a procesului operațional de producție, precum și de alte măsuri care nu contravin legislației în vigoare.

Totodată, legiuitorul definește la art. 182 din Legea insolvenței menționată *supra* [3] instituția „restructurării” ca fiind acea procedură de insolvență ce se aplică debitorului în vederea achitării datoriilor lui, care prevede întocmirea, aprobarea, implementarea și respectarea unui plan al procedurii de restructurare, incluzând, împreună sau separat: a) restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului; b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social; c) restrângerea activității prin lichidarea unor bunuri din patrimoniul debitorului; d) orice alte acțiuni neinterzise de legislația în vigoare.

Subsecvent, legiuitorul român operează cu noțiunea de „reorganizare judiciară” pe care o definește la art. 54 din Legea cu privire la procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență [4] ca fiind acea procedură ce se aplică debitorului în insolvență, persoană juridică, în vederea achitării datoriilor acestuia, conform programului de plată a creanțelor. Procedura de reorganizare presupune întocmirea, aprobarea, confirmarea, implementarea și respectarea unui plan, numit plan de reorganizare, care poate să prevadă, nelimitativ, împreună sau separat: a) restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului; b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social; c) restrângerea activității prin lichidarea parțială sau totală a activului din averea debitorului.

Tot noțiunea de „reorganizare” este operată în Regulamentul Parlamentului European și al Consiliului privind procedurile de insolvență [8], domeniul de aplicare al căruia ar trebui să fie extins la procedurile care promovează salvarea întreprinderilor viabile din punct de vedere economic, dar aflate în dificultate, și care acordă o a doua șansă antreprenorilor. Acesta ar trebui, în special, să cuprindă și procedurile care prevăd restructurarea unui debitor într-o etapă în care există doar o probabilitate a insolvenței, precum și procedurile care lasă debitorului controlul deplin sau parțial al activelor și al afacerilor sale. Acesta ar trebui să includă și procedurile de remitere de datorie sau de ajustare a datoriilor în legătură cu consumatorii și cu persoanele care desfășoară o activitate independentă, de exemplu, prin reducerea cuantumului pe care îl are de plătit debitorul sau prin prelungirea termenului de plată care i-a fost acordat. Întrucât astfel de proceduri nu implică în mod necesar numirea unui practician în insolvență, ele ar trebui să intre sub incidența prezentului regulament în cazul în care au loc sub controlul sau supervizarea unei instanțe judecătorești. În acest context, termenul „control” ar trebui să includă situațiile în care instanța intervine numai în urma unei

căi de atac introduse de un creditor sau de alte părți interesate.

Doctrinarii români explică că prin reglementarea procedurii de reorganizare judiciară se urmărește atingerea scopului procedurii de insolvență, acela de acordare a unei șanse de redresare eficientă și efectivă a afacerii pentru debitorii viabili. Propunerea unui plan de reorganizare poate veni din partea debitorului, administratorului judiciar sau a unui creditor. Planul poate conține măsuri de restructurare și continuare a activității debitorului, lichidarea unor bunuri din averea acestuia sau o combinație a celor două variante expuse anterior [9, p. 22].

Prin urmare, mai reținem că în doctrina franceză procedura de restructurare vizează planul de salvagardare și planul de redresare care au un obiectiv comun: de a susține recuperarea activității urmărite de către debitor însuși care este prevăzut în cap. VIII și titlul III al Codului comercial francez [10].

Ambele sunt principalele instrumente pentru restructurarea întreprinderii aflate în dificultate. Planul de salvagardare se regăsește, în mare parte, în planul de redresare, care este însuși moștenitorul planului de continuare, așa cum a fost guvernat de legea din 25 ianuarie 1985.

În mod rezumativ, dispozitivele juridice sunt prezentate după cum urmează:

- Procedura de salvagardare: planul de salvagardare (reorganizarea cu continuarea de către debitor și eventualele cesionări).

- Recuperarea judiciară: plan de redresare (reorganizare cu continuarea de către debitor, avizul ex-ante al ex-directorului anterior și eventualele cesiuni parțiale ale activelor) sau, în lipsa acestuia, un plan de recuperare globală sau cesiuni parțiale către un cum-părător terț, fără acordul debitorului.

Prin adoptarea acestui plan, se poate astfel asigura restructurarea întreprinderii (planul de salvagardare sau recuperare) sau chiar organizarea indirectă a transmiterii către o terță parte sau, eventual, direct, dar numai pentru anumite activități, sub rezerva asumării planului de eliminare care rezultă din reorganizarea judiciară (Cod comercial francez L 626-1 și L 631-19).

Când vine vorba de salvare, este logic că sunt posibile doar cedări parțiale ale activității. Codul comercial francez distinge faza de pregătire a proiectului de plan, care pornește de la deschiderea procedurii de salvagardare sau de reorganizare judiciară (C. Com., art. L 626-1 până la L 626-5 L. 631-19), adoptarea planului de către instanță și consecințele acesteia (C. Com., art. L 626-6 - L 626-34; Pregătirea planului este indisociabilă de la un diagnostic al întreprinderii: prin urmare, legiuitorul impune în mod logic elaborarea unui bilanț economic și social (1) în lumina căruia se poate propune o soluție [11, p. 437].

Revenind la cadrul normativ național, menționăm

că în hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 24.03.2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței [12], se explică că restructurarea este o procedură de insolvență aplicată debitorului, ce constă în realizarea unui set de măsuri financiare, organizatorice, operaționale și juridice, orientate spre remedierea financiară și economică a întreprinderii pe bază de capitalizare, de reorganizare, de schimbare a structurii activelor și de modificare a procesului operațional de producție, precum și alte măsuri care nu contravin legislației în vigoare.

Procedura de restructurare se aplică prin încheierea instanței de insolvență în temeiul unei hotărâri a adunării creditorilor (art. 184).

Hotărârea adunării creditorilor de aplicare a procedurii de restructurare poate fi una separată la orice etapă după intentarea procesului de insolvență. În special, atunci când debitorul nu a propus un plan odată cu cererea introductivă sau în termenul stabilit imediat după intentarea procedurii insolvenței. Alternativ, în conformitate cu art. 21 alin. (6), debitorul poate să declare în cererea introductivă că se află în stare de insolvență și își exprimă intenția de a-și restructura activitatea. În acest caz, instanța de insolvență va intenta procesul de insolvență printr-o hotărâre fără drept de recurs, în cel mult 10 zile lucrătoare. Instanța va stabili un termen pentru debitor pentru depunerea planului de restructurare. Astfel deja la prima adunare a creditorilor, creditorii pot să decidă asupra planului de restructurare și în temeiul acestei hotărâri instanța să aplice procedura de restructurare și imediat aplicarea planului. Totodată, creditorii pot să nu fie de acord cu planul propus de către debitor și să adopte o hotărâre de aplicare a procedurii planului, dar să propună un termen pentru elaborarea unui alt plan.

Astfel, este preferabil ca debitorii să se adreseze și să discute planul cu creditorii înainte de a se adresa în instanța de judecată cu cererea introductivă.

Totodată, menționăm că Legea insolvenței nr. 149/2012 din 29.06.2012 prevede două tipuri de proceduri de restructurare: cea generală și cea accelerată.

Asemănarea este aceea că în ambele proceduri se prezintă un plan de restructurare a activității debitorului și se instituie un moratoriu. Adică pe întreaga perioadă a restructurării se suspendă procedurile de executare silită. Odată cu confirmarea de către instanța a planului procedurii de restructurare, instanța urmează ca în ambele cazuri să înceteze procedura de restructurare și să continue realizarea planului.

Deosebiri sunt următoarele: în primul caz, se aplică în temeiul unei hotărâri a adunării creditorilor, care se decide în multe cazuri la prima adunare – adunarea de raportare, unde administratorul procesului, debito-

rul ori creditorii pot propune trecerea în procedură de restructurare. Ori la depunerea referinței de debitor, dacă cererea introductivă a fost depusă de creditor. Instanța de judecată în acest caz prin încheiere aprobă hotărârea adunării creditorilor.

Hotărârea adunării creditorilor de aplicare a procedurii de restructurare poate fi una separată la orice etapă după intentarea procesului de insolvență. Acesta este în cazul în care debitorul la înaintarea cererii introductive nu a propus un plan sau acest lucru nu l-a făcut imediat după intentarea procedurii de insolvență. A doua situație este când debitorul are posibilitatea ca o dată cu depunerea cererii introductive declarând că se află în stare de insolvență și își exprimă intenția de a-și restructura activitatea, instanța de insolvență intenționează procesul de insolvență printr-o hotărâre fără drept de recurs. Hotărârea se adoptă în termen de 10 zile lucrătoare. Urmează ca instanța de judecată să-i stabilească debitorului un termen de elaborare și depunere a planului (art. 21 alin. (6) Legea 149/2012). În situația dată, creditorii deja la prima adunare pot decide asupra planului de restructurare. Instanța va confirma această hotărâre și imediat va aplica planul [13, p. 73].

În continuare, pornind de la prevederile art. 182 din Legea insolvenței [3], desprindem că restructurarea ca operațiune poate include împreună sau separat următoarele forme:

a) restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului ce presupune o nouă abordare a activității acestuia (obiect de activitate principal), prin dimensionarea volumului de activitate (reducere ori creștere, după caz), în scopul sporirii lichidităților și a profitului, cu toate consecințele care decurg de aici (atragere de resurse financiare, disponibilizare, înlocuire ori atragere de resurse umane, stabilirea de noi acorduri comerciale cu furnizorii și beneficiarii debitorului, schimbarea totală ori parțială a conducerii debitorului, prelungirea datei scadenței creanțelor sau modificarea ratei dobânzii ori a penalității sau a altor clauze din cuprinsul contractelor sau a altor izvoare ale obligațiilor debitorului etc.). În cadrul acestei forme de reorganizare este posibilă chiar schimbarea obiectului principal de activitate al debitorului pe perioada aplicării acestei proceduri.

b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social, asta presupune fuziunea debitorului, în condițiile legii; modificarea actului constitutiv al debitorului, în condițiile legii; emiterea de titluri de valoare ori de acțiuni de către debitor; reconversia de datorii în acțiuni, în condițiile legii; conversia creanțelor în titluri de valoare, cu excepția creanțelor bugetare etc.

Legislația română prevede că planul de reorganizare poate să prevadă, nelimitativ, împreună sau separat:

- a) restructurarea operațională și/sau financiară a debitorului;
- b) restructurarea corporativă prin modificarea structurii de capital social;
- c) restrângerea activității prin lichidarea parțială sau totală a activului din averea debitorului [14, p. 18].

Considerații generale privind admiterea planului procedurii de restructurare. O importanță deosebită pentru inițierea procedurii de restructurare are întocmirea planului procedurii de restructurare, astfel legiuitorul în art. 188 din Legea insolvenței indică un cerc limitat de subiecți care sunt în drept de a propune planul procedurii de restructurare în condițiile *infra*:

- a) debitorul poate depune planul odată cu cererea introductivă sau cu referința la cererea introductivă a creditorilor, ori într-o cerere expresă adresată instanței de insolvență, dar nu mai târziu de termenul stabilit la adunarea de raportare la care s-a aprobat restructurarea sa;
- b) administratorul insolvenței poate propune, la cererea adunării creditorilor sau a comitetului creditorilor, ori din proprie inițiativă, redresarea activității debitorului în baza unui plan, de la data desemnării sale și până la împlinirea termenului de prezentare a planului, stabilit la adunarea creditorilor de raportare la care s-a aprobat restructurarea debitorului;
- c) autoritățile administrației publice centrale sau locale pot propune planul în cazul insolvenței întreprinderilor de importanță vitală pentru economia națională menționate la art. 190 alin.(6).

Totodată, la elaborarea planului procedurii de restructurare pot contribui în cumul administratorul insolvenței, creditorii, comitetul creditorilor, dacă este format, reprezentanții angajaților și debitorul.

Subsecvent, este de menționat că legiuitorul interzice debitorului care, într-un interval de 3 ani anteriori formulării cererilor introductive, a mai fost subiect al unei proceduri instituite în baza Legii insolvenței, precum și debitorului ai cărui administratori, directori și/sau asociați (membri, participanți) au antecedente penale, de a propune planul al procedurii de restructurare.

Deopotrivă legiuitorul indică că în cazul în care planul procedurii de restructurare nu este prezentat instanței de insolvență în termenul stabilit de adunarea creditorilor de raportare, instanța poate decide intentarea procedurii falimentului și lichidarea debitorului. Dacă au fost exprimate mai multe intenții de depunere a unor planuri ale procedurii de restructurare, instanța de insolvență va stabili un termen maxim pentru depunerea lor, astfel încât votarea planurilor admise să se facă la aceeași adunare a creditorilor. În astfel de circumstanțe, instanța de insolvență

poate prelungi, la cererea administratorului insolvenței, a creditorilor sau a debitorului, termenul de prezentare a planului, dar nu mai mult decât cu 30 de zile.

Considerăm necesar a reflecta condițiile de formă a planului procedurii de restructurare care reieșind din prevederile art. 189 din Legea nr. 149/2012, este compus din partea descriptivă și partea organizatorică. În partea descriptivă se includ măsurile întreprinse după intentarea procesului de insolvență sau care urmează a fi aplicate pentru a se institui, prin procedură a planului, o modalitate de exercitare a drepturilor participanților. Această parte poate cuprinde și date despre temeiurile, oportunitatea și consecințele aplicării planului, importante pentru creditorii ca să decidă asupra planului, iar pentru instanța de insolvență ca să îl aprobe. În partea organizatorică se stabilește modalitatea de modificare, prin intermediul planului procedurii de restructurare, a statutului juridic al participanților la procesul de insolvență.

Totodată, cuprinsul planului procedurii de restructurare este prevăzut la art. 190 din Legea nr. 149/2012, corespunzător, planul procedurii de restructurare va indica perspectivele de redresare în raport cu posibilitățile și cu specificul activității debitorului, cu mijloacele financiare disponibile și cu cererea pieței față de oferta debitorului și va cuprinde măsuri neinterzise de lege. Planul procedurii de restructurare va cuprinde, în mod obligatoriu, un program de stingere a creanțelor sub forma unui tabel de creanțe, cuantumul sumelor pe care debitorul se obligă să le stingă și/sau să le plătească creditorilor, prin raportare la tabelul definitiv de creanțe și la fluxurile de mijloace bănești aferente planului, precum și termenele la care debitorul urmează să stingă și/sau să plătească aceste sume.

Un interes strident prezintă procedura confirmării sau refuzul confirmării planului procedurii de restructurare, în condițiile în care sarcina de examinare a chestiunii acceptării planului procedurii de restructurare a debitorului revine exclusiv adunării creditorilor.

Astfel, considerând dispoziția art. 204 din Legea insolvenței nr. 149/2012 după acceptare de către creditorii și debitor, planul procedurii de restructurare trebuie să fie confirmat de către instanța de insolvență. Până la confirmarea planului procedurii de restructurare, instanța de insolvență audiază administratorul insolvenței, comitetul creditorilor, dacă a fost desemnat, și debitorul. Odată cu confirmarea planului procedurii de restructurare, instanța de insolvență poate impune debitorului unele condiții sau restricții, concordate cu planul confirmat, pentru desfășurarea activității. La data stabilită, planul procedurii de restructurare va fi confirmat de către instanța de insolvență dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții: a) cel puțin, jumătate plus

una din clasele de creditori acceptă ori consideră că acceptă planul; b) în cazul existenței a doar două clase, planul se consideră acceptat, dacă clasa cu cea mai mare valoare totală a creanțelor l-a acceptat; c) fiecare clasă de creditori defavorizată care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan.

Tratament corect și echitabil există atunci când sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții: a) nicio clasă și nicio creanță care resping planul nu primesc mai puțin decât ar primi în caz de faliment; b) nicio clasă și nicio creanță a unei clase nu primesc mai mult decât valoarea creanței; c) în cazul în care o clasă de creditori defavorizată respinge planul, nicio clasă de creditori cu creanțe de rang inferior clasei defavorizate neacceptate, astfel cum rezultă din ierarhia prevăzută la alin.(2) art. 191, nu primește mai mult decât ar primi în caz de faliment. Doar un singur plan al procedurii de restructurare va fi confirmat de instanța de insolvență. Confirmarea unui plan al procedurii de restructurare exclude propunerea, admiterea, votarea sau confirmarea oricărui alt plan. În cazul în care, în termen de 4 luni din data inițierii procedurii de restructurare, instanței de insolvență nu i s-a prezentat niciun plan al procedurii de restructurare acceptat de adunarea creditorilor sau dacă niciun plan nu este confirmat, iar termenul pentru propunerea unui plan, în condițiile art. 188, a expirat, instanța de insolvență dispune începerea imediată a procedurii falimentului.

Menționăm că Legea insolvenței [3] nu prevede în ce termen instanța de insolvență va fixa ședința de confirmare a planului procedurii de restructurare.

Analizând legislația României, constatăm că în art. 139 din Legea cu privire la procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență [4] este indicat că judecătorul-sindic fixează termenul pentru confirmarea planului în cel mult 15 zile de la depunerea la tribunal de către administratorul judiciar a procesului-verbal al adunării creditorilor prin care acesta a fost aprobat. Judecătorul-sindic poate să ceară unui specialist să își exprime o opinie privind posibilitatea de realizare a planului, înainte de confirmarea lui. Planul este confirmat în următoarele condiții: A. în cazul în care sunt 5 categorii, planul se consideră acceptat dacă cel puțin 3 dintre categoriile de creanțe menționate în programul de plăți, dintre cele prevăzute la art. 138 alin. (3), acceptă planul cu condiția ca minimum una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul; B. în cazul în care sunt trei categorii, planul se consideră acceptat în cazul în care cel puțin două categorii votează planul, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul; C. în cazul în care sunt două sau patru categorii, planul se consideră acceptat în cazul în care

dacă este votat de cel puțin jumătate din numărul de categorii, cu condiția ca una dintre categoriile defavorizate să accepte planul și ca cel puțin 30% din totalul valoric al masei credale să accepte planul; D. fiecare categorie defavorizată de creanțe care a respins planul va fi supusă unui tratament corect și echitabil prin plan; E. vor fi considerate creanțe nefavorizate și vor fi considerate că au acceptat planul creanțele ce se vor achita integral în termen de 30 de zile de la confirmarea planului ori în conformitate cu contractele de credit sau de leasing din care rezultă; F. planul respectă, din punctul de vedere al legalității și viabilității, prevederile art. 133.

Analizând Codul comercial francez, notăm că similar legislației naționale nu este stabilit un termen în care instanța de insolvență va fixa ședința de confirmare a planului procedurii de restructurare.

Totodată, în art. 626-9 Cod comercial francez se indică că pentru confirmarea planului instanța notifică în mod corespunzător cu debitorul, administratorul, reprezentantul legal, controlorii reprezentanți ai consiliului de întreprindere sau, în caz contrar, reprezentanți ai personalului, deopotrivă ținând cont de documentele prevăzute la articolul L. 626-8, se expune după obținerea avizului procurorului. Atunci când procedura este deschisă în beneficiul unui debitor care angajează un număr de salariați sau care justifică o cifră taxa-de-afaceri mai mare decât pragurile stabilite prin decret în Consiliul de Stat, discuțiile trebuie să aibă loc în prezența procurorului.

Analizând legislația României și a Franței coroborate cu legislația Republicii Moldova, considerăm că în situația Republicii Moldova deopotrivă ar fi benefică instituirea posibilității audierii concluziei unui specialist asupra posibilității de realizare a planului propus spre confirmare, deoarece nu fiecare judecător ce are în procedură cazul, fiind jurist de profesie, ar putea înțelege terminologia financiar-contabilă.

Pornind de la prevederile Legii insolvenței nr. 149/2012, legiuitorul oferă instanței de judecată posibilitatea de a refuza confirmarea planului de restructurare, pronunțând o hotărâre de refuz.

Ca temei pot fi invocate următoarele circumstanțe:

- ignorarea condițiilor esențiale ce țin de conținutul planului;
- lichiditățile debitorului depășesc vădit creanțele creditorilor incluși în tabela de creanțe. Aici se are în vedere lipsa temeiului principal al insolvenței care este incapacitatea de plată. Adică debitorul dispune de surse financiare ce ar putea acoperi pasivul existent confirmat prin tabela de creanțe;
- planul conține date fictive sau cu eroare flagrantă;
- nu sunt întrunite condițiile prevăzute de art. 204 alin.(4) legea insolvenței;

- remunerația și alte plăți a administratorului și a altor specialiști antrenați în proces nu au fost achitate, sau plata lor nu a fost asigurată prin plan.

Cu privire la refuzul instanței de a confirma planul de restructurare, putem evidenția practica Curții Supreme de Justiție în acest sens. Astfel în cauza cu nr. 2ri-143/18 Curtea casează hotărârea Curții de Apel Chișinău din 13 noiembrie 2017 de respingere a confirmării planului de restructurare, în cauza civilă la cererea înaintată de reprezentantul debitorului, cu privire la confirmarea planului procedurii de restructurare, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, din motiv că instanța de fond a omis de a verifica în ce măsură sunt îndeplinite cumulativ condițiile pentru confirmarea planului de restructurare și dacă acesta nu conține date incorecte ce se referă la existența masei debitoare a SA „Oxx”, ținându-se cont, în acest sens, de prevederile art. 39 al Legii insolabilității, care stabilește că masa debitoare cuprinde toate bunurile debitorului la data intentării procesului de insolabilitate, precum și cele pe care acesta le dobândește și le recuperează pe parcursul procesului.

Totodată, instanța de recurs a menționat că la soluționarea cererii se evidențiază și necesitatea stabilirii dacă prin Planul procedurii de restructurare propus spre confirmare a fost stabilit tratament corect și echitabil pentru fiecare creanță și clasă de creditori (...) [15].

O altă cauză ce prezintă relevanță la obiectul cercetat este cauza cu nr. 2ri-403/17 în care Curtea casează hotărârea Curții de Apel Bălți din 28 septembrie 2017, în cadrul procesului de insolabilitate intentat în privința Societății cu Răspundere Limitată „R”, cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „R” în proces de restructurare – D.C. cu privire la confirmarea planului procedurii de restructurare a Societății cu Răspundere Limitată „R”, contestația înaintată de creditorul Ș.C. împotriva hotărârii Adunării creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „R” din 3 august 2017, cu privire la aprobarea planului de restructurare a debitorului și desemnarea administratorului insolabilității procedurii de restructurare, cu remiterea cauzei pentru rejudecare în instanța de insolabilitate, din motiv că instanța de insolabilitate a aplicat selectiv dispozițiile art. 205 din Legea insolabilității, pe care doar le-a ajustat la soluția expusă în hotărârea adunării creditorilor, neglijându-se circumstanțele relevante și cadrul legal pertinent.

Instanța de insolabilitate nu a aplicat prevederile art. 205 lit. b) din Legea insolabilității, or, deși din norma respectivă reiese că instanța de insolabilitate are sarcina de a determina dacă lichiditățile debitorului depășesc vădit sau nu creanțele creditorilor, aceasta nu a supus unei analize situația respectivă.

Mai mult decât atât, instanța de recurs a precizat că

în planul de restructurare a Societății cu Răspundere Limitată „R” au fost doar specificate bunurile debitorului, însă nu a fost determinată valoarea lichidităților debitorului în scopul sus-indicat (...) [16].

Urmează, să mai punctăm că în cazul existenței mai multor planuri, doar un singur plan de reorganizare va fi confirmat de instanță. În situația dată, confirmarea unui plan al procedurii de restructurare exclude propunerea, admiterea, votarea sau confirmarea oricărui alt plan. De asemenea, legislația prevede că, în cazul în care nu a fost prezentat instanței de insolabilitate niciun plan al procedurii de restructurare în termen de 4 luni din data inițierii procedurii de restructurare, instanța de insolabilitate dispune începerea imediată a procedurii falimentului.

În circumstanțele descrise, reliefăm că instanța de judecată în final se pronunță prin hotărâre prin care se confirmă planul procedurii de restructurare, în consecință instanța de insolabilitate dispune încetarea procedurii de restructurare și aplicarea planului față de debitor sau respinge confirmarea planului.

Dispozitivul hotărârii de confirmare a planului procedurii de restructurare și de încetare a procedurii de restructurare cu aplicarea planului față de debitor se publică și se notifică individual debitorului, creditorilor și membrilor comitetului creditorilor.

Hotărârea instanței de insolabilitate privind confirmarea planului procedurii de restructurare, încetarea procedurii de restructurare față de debitor, cu aplicarea față de acesta a planului sau Hotărârea privind respingerea confirmării planului procedurii de restructurare – art.204 (2), 206 (1), (2), 207 Legea insolabilității – se contestă cu recurs de către creditori, administrator, comitetul creditorilor, debitor. Aceasta se emite în ședință publică, cu citarea comitetului creditorilor, administratorului, reprezentantului debitorului [17].

Efectele confirmării planului procedurii de restructurare. În succesiunea chestiunilor abordate, este necesar a fi punctate efectele confirmării planului de restructurare.

După confirmarea de către instanță a planului procedurii de restructurare, activitatea debitorului se restructurează corespunzător. Creanțele și drepturile creditorilor sunt modificate conform condițiilor stipulate în plan. Creditorii conservă drepturile lor, pentru întreaga valoare a creanțelor, împotriva codebitorilor și a fidejursorilor debitorului, chiar dacă au votat pentru acceptarea planului procedurii de restructurare. Se întreprind măsuri în vederea îndeplinirii măsurilor stabilite în planul de restructurare.

De asemeni, legea prevede că din momentul rămănerii irevocabile a hotărârii de încetare a procedurii de restructurare și aplicarea planului, debitorul reintră în dreptul de administrare a masei debitoare sub supravegherea administratorului.

Pe parcursul realizării planului procedurii de restructurare, debitorul va fi condus de administratorul insolvenței sau de reprezentantul debitorului sub supravegherea administratorului insolvenței. Acționarii, membrii și asociații cu răspundere limitată nu au dreptul de a interveni în conducerea activității ori în administrarea masei debitoare, cu excepția și în limitele cazurilor expres și limitativ prevăzute de lege și în planul procedurii de restructurare. La supravegherea debitorului, administratorul insolvenței își va exercita atribuțiile în conformitate cu art.211 și 212. Administratorul insolvenței poate continua procesele pendente referitor la examinarea contestațiilor depuse în cadrul procesului de insolvență, dacă acest aspect este prevăzut în planul procedurii de restructurare. Cheltuielile de judecată vor fi suportate de către debitor, dacă planul nu specifică altfel.

În concluzie, menționăm că deși instituția insolvenței are drept scop înlăturarea din circuitul economic a actorilor (întreprinzătorilor) ineficienți, legiuitorul urmând prevederile art. 126 din Constituția RM [17], reglementează procedura de restructurare a întreprinderii insolvente, care are drept scop salvarea situației economice a debitorului care întâlnește dificultăți temporare întru a-și revigora activitatea prin determinarea unui șir de acțiuni concrete cuprinse într-un plan desfășurat acceptat de adunarea creditorilor, în condițiile în care realitatea socială demonstrează că lichidarea averii debitorului, înlăturarea acestuia din viața economică activă au fost văzute ca măsuri necesare dar extreme. Este mai avantajos pentru fiecare din părțile interesate ca debitorul falit să existe și ca agent economic, și ca subiect de drept, deoarece creditorii au mai mari șanse de a-și realiza creanțele în situația în care debitorul există și produce venituri.

Referințe:

1. ROȘCA, N. Legislația insolvenței Republicii Moldova: Calea spre perfecțiune. În: *Conferința „Legea insolvenței – de la teorie la practică”*, 10.10.2014. Chișinău, p. 2.
2. *Dicționarul explicativ al limbii române*. Ediția a II-a. București: Permalink, 1999.
3. Legea insolvenței nr.149/2012 din 29.06.2012, publicată în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.193-197, în vigoare din 13.03.2013.
4. Legea cu privire la procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență, nr.85/2014, publicată în *Monitorul Oficial al României*. Partea I, nr.466 din 25.06.2014.

5. ȚĂNDĂRESCU, N. *Procedura reorganizării judiciare*. București: All Beck, 2000.

6. MOȚIU, D. *Stabilirea masei active și a masei pasive în procedura insolvenței*. București: Wolters Kluwer, 2009.

7. Legge fallimentare (Regio Decreto 16 marzo 1942, n.267), republicat în J.O. 147/27.06.2015.

8. Regulamentul (UE)2015/848 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 privind procedurile de insolvență.

9. Dr. *Marcela Comșa judecător Curtea de Apel Brașov*, Phoenix, octombrie-decembrie 2018, p.22.

10. Code de commerce français, versiune consolidată la 01.01.2019 <https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000005634379&dateTexte=vig>.

11. PEYRAMAURE, Ph. Le bilan économique et social dans la loi du 25 janvier 1985: I. II. 1986, 15167 p. 437.

12. Hotărârea explicativă a Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 2 din 24.03.2014 cu privire la aplicarea în practica judiciară a Legii insolvenței http://jurisprudenta.csj.md/db_hot_expl.php

13. CRAIU, N. Procedura de restructurare. În: *Conferința „Legea insolvenței – de la teorie la practică”*, 10.10.2014. Chișinău, p. 2.

14. STAN, Anuța. *Evaluator autorizat*. Phoenix, iulie-septembrie 2018, p.22.

15. Cauza nr. 2ri-143/18 la cererea înaintată de reprezentantul debitorului societatea pe acțiuni „Orhagroservice” în proces de insolvență, Ivan Țugui, cu privire la confirmarea planului procedurii de restructurare, http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=44852

16. Cauza nr. 2ri-403/17 la cererea depusă de lichidatorul Societății cu Răspundere Limitată „R” în proces de restructurare – D.C. cu privire la confirmarea planului procedurii de restructurare a Societății cu Răspundere Limitată „R.”, contestația înaintată de creditorului Ș.C. împotriva hotărârii Adunării creditorilor Societății cu Răspundere Limitată „R” din 3 august 2017, cu privire la aprobarea planului de restructurare a debitorului și desemnarea administratorului insolvenței procedurii de restructurare http://jurisprudenta.csj.md/search_col_civil.php?id=41092

17. Recomandarea cu privire la aplicarea prevederilor legale, referitoare la examinarea unor categorii de cereri și contestarea actelor de dispoziție ale instanței de insolvență, emise în cadrul procesului de insolvență nr. 101 din 09.02.2018 http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=156

18. Constituția Republicii Moldova din 29 iulie 1994, publicată în *Monitorul Oficial al R.Moldova*, nr.1 din 12.08.1994. Republicat: *Monitorul Oficial al R.Moldova*, nr.78/140 din 29.03.2016.

Prezentat la 03.01.2019